

[Landbrugsministeren.]

brød selv med en 100 pct.s indmaling, men efter min opfattelse er denne situation mindre sandsynlig. Det er min tro, at når landbruget og jeg har kunnet enes om, at kun gode, sunde og normalt tørre varer skal kunne afleveres til staten, skulle det være muligt at begrænse administrationen til noget meget lidt bekosteligt.

Lovforslagets kap. II om indmalingspligt er nødvendigt, for at staten kan komme af med det modtagne brødkorn til møllerne, medmindre man da vil ind på en kvotering af brødkornsimporten, og en sådan kvotering holder jeg ikke af, idet den fører til påstande om, at staten hindrer folk i at gøre deres indkøb af udenlandsk brødkorn på de gunstigste tidspunkter.

I lovforslagets kapitel III indeholdes bestemmelser om, at importeret foderkorn ved hjælp af afgifter skal bringes op på en pris af 37 kr. for havre og milokorn, 40 kr. for byg og 42 kr. for majs pr. 100 kg cif dansk havn.

For ikke at gøre importørerne uinteresserede i at købe billigst muligt i udlandet fastlægges afgiften dog ikke efter købsprisen, men efter forholdene på indklaringstidspunktet. Hver uge fastlægges afgiften som differencen mellem de nævnte priser og den i den pågældende uge konstaterede laveste cifpris. På købstidspunktet ved importøren altså ikke, hvad afgiften vil blive.

For ikke at forøge hans spekulationsrisiko alt for urimeligt har man ligesom under den tilsvarende ordning i 1930'erne givet ham mulighed for at oplægge de importerede varer under toldlukke, således at afgiften svares efter den sats, der er gældende, når varen fraføres lageret.

Med henblik på det tilfælde, at svineproduktionen bliver mindre rentabel end forudsat, er der i lovforslagets § 7, stk. 5, indsat en bestemmelse om, at afgifterne gradvis formindskes eller helt falder bort.

De opkrævede afgifter har man under forhandlingerne drøftet at anvende til billiggørelse af oliekgager, således at kreatur- og fjerkræholdere fik pengene. Da man imidlertid ikke på forhånd ved, hvilke afgiftsbeløb der indkommer, og hvorledes man kan sikre, at det fulde beløb kommer forbrugerne til gode, er spørgsmålet om midlernes anvendelse holdt åbent indtil videre.

Det er dog meningen, at afgifterne fortrinsvis skal komme de kornkøbende landbrugere til gode.

Samtidig har jeg den ære at fremsætte forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

Lovforslaget, der er begrænset til en 3 års periode, giver landbrugsministeren bemyndigelse til at påbyde, at afsætning af danske landbrugsvarer kun må finde sted under iagttagelse af de forskrifter, han måtte fastsætte, og det siges udtrykkeligt, at bemyndigelsen omfatter ret til at fastsætte, at eksportører af danske landbrugsvarer skal overholde de af landbrugsministeren for udførsel til det pågældende marked fastsatte vilkår, og at lade opkræve afgifter ved udførsel af danske landbrugsvarer samt afgifter ved salg i øvrigt af tilsvarende landbrugsvarer. Der vil dog ikke kunne opkræves en højere afgift ved sådant salg end den gennemsnitlige afgift ved salg til eksport.

Landbrugsorganisationerne har ønsket, at landbrugsministeren skulle have denne bemyndigelse. Privathandelen og industrien er principielt mod en bemyndigelseslov, men har dog arbejdet med på lovens udformning, og dette samarbejde har været af en sådan art, at jeg har ment mig berettiget til i bemærkningerne til lovforslaget at kunne henvisne til, at lovforslagets fremsættelse sker i forståelse også med handelens og industriens organisationer. Jeg har imidlertid for et par timer siden modtaget en skrivelse fra handelens og industriens organisationer, som lader formode, at der på ét punkt foreligger en misforståelse. Jeg forstår ikke dette efter de forhandlinger, der har fundet sted, men det må jo finde sin afklaring under forhandlingerne her i tinget.

Da den lov, som de tidligere ministerielle eksportudvalg hvilede på, fik lov at udløbe i 1950, mente man at stå foran en udvikling mod stadig friere samhandel med landbrugsvarer. Udviklingen er desværre gået den modsatte vej. Med stigende produktion verden over og voksende afsætningsvanskeligheder er fulgt mere effektiv landbrugsbeskyttelse, skærpede importrestriktioner og øget centralisering af importen i de enkelte lande.

Så længe der er tale om et sælgers marked,

[Landbrugsministeren.]

volder afsætningen af en vare ingen større vanskelighed, men efterhånden som situationen vender og udbuddet af varer fra mange lande vokser — delvis som følge af statsforanstaltninger af forskellig art — melder vanskelighederne sig. Varerigelighed bevirker, at den enkelte sælger blot for at få andel i salget sætter prisen ned. Helt galt bliver det ukontrollerede udbud over for lande, der har centraliseret køb.

I sådanne tilfælde kan man komme ud for, at det centrale købsorgan i udlandet, før det slutter aftale med en dansk sælger om køb af visse landbrugsvarer, for den gode ordens skyld indhenter kontroltilbud, der så kan vise sig at ligge væsentligt lavere, end hvad den omtrent færdige handel betingede. I visse tilfælde vil det kunne være hensigtsmæssigt for at arbejde sig ind på et marked at holde lavere priser, end der kan opnås på andre markeder. Man kan i disse tilfælde vanskeligt vente, at en privat sælger vil interessere sig for et sådant marked. I andre tilfælde kan det for ikke at udløse beskyttelsesforanstaltninger mod en dansk eksport være ønskeligt at fastholde et bestemt højere prisniveau, og i mange tilfælde vil det være ønskeligt at sikre regelmæssige leverancer til et bestemt marked.

De omtalte eksempler viser efter min mening ønskeligheden af, at der skabes grundlag for, at der kan drives en hensigtsmæssig prispolitik på de enkelte markeder, og at der skabes mulighed for at undgå underbud. Hertil kommer det meget vigtige, at der ved et arbejde i fællesskab kan etableres hensigtsmæssige markedsundersøgelser, reklamekampanjer, oprettes fælles salgskontorer i forskellige lande, indføres ensartet emballagemærkning, alt sammen noget, der ikke kan overkommes af en enkelt sælger, og som kan gøre det lettere at slå begrebet „danske kvalitetsfødevarer“ fast over hele verden.

For at få penge til gennemførelse af de forskellige foranstaltninger er det tanken at opkræve de i lovforslagets § 2 omhandlede afgifter.

Loven etablerer et alsidigt sammensat udvalg. Dette udvalg, til hvilket det er min agt at udpege en uvildig formand, skal rådgive ministeren med hensyn til, hvilke

foranstaltninger der skal iværksættes, hvilke afgifter der skal opkræves, og hvilke eksportfremstød der skal iværksættes for eventuelt opkrævede afgifter. Afgifterne skal for hver enkelt varegruppe indgå i en fond sorterende under vedkommende eksportudvalg, hvori repræsentanter for landbrug og handel deltager. Fondens midler kan kun bruges med ministerens tilslutning og efter forhandling med det alsidigt sammensatte udvalg.

Inden for områder, hvor der ikke består eksportudvalg fælles for landbrug og handel, vil branchen kunne fremføre sine synspunkter for ministeren.

Det er min agt at tilrettelægge afgiftsopkrævningen på en sådan måde, at kun offentlige myndigheder får kendskab til de afgiftspligtiges forretningsforhold.

Loven vil betyde bedre muligheder for landbrugseksporten, men det er absolut ikke tanken at skabe monopol for landbruget. Den frie handel skal i alles interesse bevares, og det er mit indtryk, at handelen forstår berettigelsen af at indordne sig under visse regler, der fastsættes i helhedens interesse.

Med det foreliggende lovforslag tror jeg at der er tilvejebragt et godt instrument for fremtidige eksportfremstød og for at etablere en for landet hensigtsmæssig afsætningsform, og det er mit håb, at det vil vise sig, at instrumentet vil blive brugt til samfundets gavn gennem et enigt samarbejde mellem landbrug, handel og industri.

Jeg nævnte i indledningen andre landes statsstøtte til deres landbrug som en væsentlig årsag til, at dansk landbrug kom ud for vanskeligheder. Det kan naturligt føre med sig, at også landmænd herhjemme vil synes, at de bør stilles i en lignende situation. Hertil vil jeg gerne sige, at jeg finder det naturligt, når et erhverv kommer ud for vanskeligheder som dem, landbruget i dag har at kæmpe med, at lovgivningsmagten søger at bøde på disse vanskeligheder.

De lovforslag, der her fremsættes, er sammen med de love, der allerede er gennemført, regeringens forsøg på at hjælpe med til at løse vort hovederhvervs vanskeligheder. Der er gennemført en lettelse af amtsskatterne, hvor den store del af lettelse-

[Landbrugsministeren.]

sen falder på landbruget, som også betaler den store del af amtsskatterne. Sygehustilskuddene er forhøjet, hvilket betyder en lettelse både for byerne og for amterne. Den nye vejlov med dens højere refusioner aflaster alle kommuner og muliggør derved en lettelse for landbruget både med hensyn til amtsskat og kommuneskat.

Indmalingspligten for rug og hvede har utvivlsomt betydet en vis stabilisering af brødkornspriserne og følges nu op af forslag om en brødkornsordning med faste priser og ret til aflevering til disse priser. For de landmænd, der af likviditetsmæssige grunde er tvunget til at sælge deres brødkorn lige efter høst, vil denne ordning være en meget værdifuld hjælp.

Foderkornsordningens betydning afhænger af prisudviklingen. Som priserne er i dag udefra, må der nærmest siges at være tale om en stabilisering.

For landbruget som helhed kan foranstaltningerne ikke siges at betyde øgede indtjeningsmuligheder; men det kan ikke afvises, at de på længere sigt kan medvirke til at opretholde den produktionsfordeling, hvorefter som nu den stærkt forædlede produktion fortrinsvis foregår på de mindre og mellemstore brug, mens de store gårde fortsat fortrinsvis tager sig af kornavl.

Det er rimeligt i denne forbindelse at nævne de økonomiske foranstaltninger, der gennemførtes umiddelbart efter regeringens tiltræden. Sammen med udviklingen i øvrigt har de været med til at stabilisere prisniveauet, og de har deres andel i det rentefald, som har fundet sted, og som hele erhvervslivet og ikke mindst landbruget har gavn af.

Det er også værd at minde om de nye afskrivningsregler og mulighederne for skattefri henlæggelser til investeringsfonds. Det er et særdeles godt tilbud, der her er givet erhvervslivet, og jeg er sikker på, at landbruget nok skal vide at udnytte disse muligheder.

Jeg ønsker ikke at underkende den betydning, som indre foranstaltninger kan have, men når det gælder landbrugets forhold, må vi hele tiden have for øje, at det drejer sig om et erhverv, hvor den største del af produktionen anvendes til eksport. Heri adskiller dansk landbrug sig fra mange andre landes landbrug; det er en naturlig hindring for, at vi direkte kan sammenligne forholdene, og vi kan i hvert fald ikke få de samme resultater frem ved brug af de samme midler.

Dansk landbrug vil altid være afhængigt af eksportmulighederne. Hvis disse muligheder afgørende svigter, kan det ikke lade sig gøre ved indre foranstaltninger at skabe konstant gode tider i landbruget. Det er derfor for landbruget — som for landet — så vigtigt, at vi sætter stærkest muligt ind for at fremme eksporten.

Det glæder mig, at landbruget selv er klar herover og agter yderligere at anstrenge sig i arbejdet for nye afsætningsfremstød udadtil, og det er glædeligt og naturligt, at industri og handel ser det som noget væsentligt at medvirke hertil.

Det er begrænset, hvad Danmarks 4½ million mennesker kan spise af landbrugsvarer, selv om de fleste gør, hvad de kan. Men det er næsten ubegrænset, hvad verden omkring Danmark kan aftage, hvis vi blot kan få lov til at sælge den kvalitetsproduktion, vi er i stand til at præstere. Nye handels- og afsætningsformer må her supplere de gode gamle, og med de fremsatte lovforslag skulle der være mulighed for at kalde på medarbejderskab fra alle kræfter, der kan formidle afsætningen af dansk landbrugs varer.

Jeg tillægger disse foranstaltninger overordentlig stor betydning. Rigtigt udført vil de give muligheder for et stortilet eksportfremstød, der vil kunne gavne dansk landbrug og dermed alle borgere i landet.

Med disse ord skal jeg anbefale de nu fremsatte lovforslag til hurtig og velvillig behandling her i tinget.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om tillæg til lov om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje.*

Lovforslaget er foranlediget af, at det i indeværende folketingsår fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om landbrugsejendomme i paragrafferne 1 og 7 indeholder bestemmelser, hvorefter fremtidig kun ejendomme med et jordtilliggende af mindst 1 ha geometrisk mål og et grundbeløb af mindst 2 000 kr. omfattes af loven.

Da den nævnte grundbeløbsgrænse skal træde i stedet for den hidtidige værdigrænse ved 1 000 kr. grundværdi, bevirker ændringen, at en del af de nuværende landbrugsejendomme vil blive frigjort for landbrugsforpligtelsen. Dette vil også gælde nogle af de ejendomme, som er omfattet af lov nr. 240 af 7. juni 1952 om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje.

For at dette ikke skal medføre, at de nuværende brugere af ejendomme, der hidtil har været omfattet af reglerne i sidstnævnte lov, og disse brugeres efterlevende ægtefæller skal miste deres hidtil ved loven sikrede adgang til at kræve deres brugsret forlænget, når en brugsperiode udløber, går det foreliggende lovforslag ud på, at reglerne i lovens afsnit B, C og F fremdeles skal finde anvendelse på de pågældende ejendomme, så længe de nuværende brugere og deres efterlevende ægtefæller fortsætter brugen af ejendommene i henhold til lovens regler. Endvidere foreslås det, at der lige-som hidtil sikres deres arvinger og dødsboer adgang til fortsat brug af ejendommen indtil den 1. april i året efter dødsfaldet.

Med disse bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal dernæst tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om tilvirkning og forhandling m. m. af ost.*

Den første ostelov blev vedtaget i 1921 og havde til formål at muliggøre en opdeling af de danske oste i typer med fastsat

indhold af fedt i tørstof. I 1942 blev vedtaget en ny lov af tilsvarende indhold, men udvidet noget under hensyn til, at man bl. a. anså det for påkrævet, at der blev skabt grundlag for efter krigens afslutning at gennemføre en kvalitetskontrol med al ost, især når denne skulle eksporteres.

I de siden krigens afslutning forløbne år er der sket en meget betydelig udvikling af osteeksporten, der således i 1957 var ca. 7 gange så stor som i årene før krigen. Man har allerede derfor fundet det naturligt nu at søge loven gennemarbejdet og revideret.

Ved affattelsen af lovforslagets første tre paragraffer har man søgt i hovedsagen at angive de områder, på hvilke der i medfør af den gældende lov allerede er fastsat bestemmelser. Man har dog også optaget nye punkter, hvor man anser bestemmelser for påkrævede. Det er således indføjet, at de autoriserede eksportører skal opretholde en regelmæssig udførsel, der modsvares et vist mindstekvantum, idet man — ikke mindst fra mejeribrugets side — af hensyn til en sund og rolig afvikling af eksporten lægger vægt på, at autorisationer kan indskrænkes til virksomheder, for hvilke osteeksporten er et erhverv.

I forslagens § 4 er optaget nye bestemmelser om udskæring og pakning af ost til salg en gros eller til udførsel. Efter at det har vist sig, at den interesse for færdigpakkede varer, der gør sig gældende hos en del af handelen og konsumenterne, nu også er udstrakt til ost, må det anses for påkrævet, at det sikres, at udskæring og pakning af ost foregår under forhold, der opfylder nutidens krav, og at de detailpakkede varer mærkes, således at handelen kan foregå på et reelt grundlag.

§ 5 beskæftiger sig med kontrollen med overholdelsen af de i loven eller i medfør heraf fastsatte forskrifter, og § 6 vedrører overtrædelser. Disse bestemmelser søger at skabe bedre mulighed for kvalitetskontrol med osten og vil lette opkrævningen af afgifter til dækning af udgifterne herved. Når disse udgifter, således som det også hidtil har været tilfældet, skal dækkes af erhvervet, er det rimeligt, at bøder for overtrædelser af kvalitetsbestemmelserne anvendes til nedsættelse af afgifterne. Det